

Specijalista sudske medicine svedoči da Račak nije bio izrežiran

Author: [IWPR](#)
[ICTY](#)

Dan 161

Diskusija o tome šta se zaista desilo u kosovskom selu Račak 15. januara 1999., se nastavlja u i ispred sudnice u kojoj Slobodan Milošević odgovara na optužbe za ratne zločine i zločine protiv čovečnosti. Najmanje 41 osoba, uključujući 12-godišnjeg dečaka i 18-godišnju devojkicu, su nađeni mrtvi posle napada JNA i srpskih snaga na selo. Na jednoj strani debate su oni koji tvrde da su pripadnici Oslobođilačke Vojske Kosova (OVK) i NATO-a izrežirali scenu da bi pridobili podršku javnosti za vojnu intervenciju NATO-a protiv Jugoslavije (galsnogovornik ove grupe je trenutno Milošević). Sa druge strane debate su oni koji veruju da se radilo o neopravdanom napadu na civilno stanovništvo. Tužiocima su u sudnicu doveli preživeli svedoke masakra, komandanta OVK-a, i međunarodne posmatračice koji su svi potvrdili da je u pitanju zaista bio masakr civila. Kada su čuli izjave svih ovih svedoka, sudije su zatražili još da saslušaju Dr. Helen Rantu, šeficu finskog tima specijalista sudske medicine koji su istražili ubistva.

Izjave pripisane Dr Ranta su mnogo puta viđene u štampi posle prve konferencije za novinare koju je ona održala u martu 1999. Jedan izvor je naveo da je ona, navodno, rekla da je cela scena bila izrežirana. Na sudu je Dr Ranta objasnila da je to spomenula samo kao jednu od mogućnosti koja će da bude razmotrena, i da se ne seća da li je to ostala kao jedna od mogućnosti i nakon što je njen tim izvršio uviđaj u novembru 1999. Na sudu je kategorično izjavila da je poprište zločina bilo apsolutno autentično i da su žrtve poginule upravo tamo gde su njihova tela nađena

Navodno je Dr Ranta pozvana da svedoči zbog intervjua koji je dala Bernardu Odenhalu (Bernhard Odenhal) koji je izašao u švajcarskim novinama na nemačkom jeziku prošlog leta. U članku se navodi da su zaključci Dr Rante u vezi Račka bili sledeći: žrtve su ubijene tamo gde su nađene, tela nisu bila presvučena nakon smrti i do sredine 2001. godine sakupljeno je dovoljno dokaza [u pitanju je štamparska greška: radilo se o 2000 godini] u prilog tvrdnje da se nije radilo o izrežiranoj sceni. Osim što je upozorila da se radilo o 2000, a ne 2001 godini, Dr Ranta je u sudnici rekla da apsolutno stoji iza te svoje izjave.

Svedokinji je bilo upućeno pitanje da li je moguće da su neka od tela pomerena nakon smrti, na šta su upućivale fotografije koje su viđene u sudnici. Ona je odgovorila da su većina tela bila pomerena, ali da je u pitanju normalna ljudska reakcija; ljudi okrenu telo licem prema gore da vide da li je osoba mrtva i da ustanove o kome se radi.

Što se tiče pitanja o tome da na tlu nije bilo vidljive krvi, Dr Ranta je objasnila da je bilo dosta zgrušane krvi u brojnim slojevima odeće koju su na sebi imali ubijeni. Pri unakrsnom ispitivanju, amicus Tapušević je predložio da su ubijeni verovatno živeli u planinama (i da su bili borci OVK-a) jer inače ne bi imali na sebi toliko odeće. Dr Ranta je rekla da i ljudi koji zimi borave u kućama u kojima nema grejanja takođe nose više slojeva odeće.

Iako je optuženi insitirao na odgovoru, Dr Ranta je odbila da odgovori na pitanje da li su ti ljudi poginuli u borbi ili su smaknuti. To će, rekla je svedokinja, da odluči ovaj Sud na osnovu dokaza. Kako onda možete da tvrdite, nastavio je Milošević, da su u pitanju bili nenaoružani civili. Doktorica, navikla na precizno izražavanje, je ispravila Miloševića rekavši da 'ništa nije upućivalo na zaključak da se radi o ljudima koji nisu bili goloruki civili.' Ona je odbacila rezultate parfinskog testa koji je upotrebila srpska istražna komisija koja je na osnovu tog testa zaključila da je 37 poginulih imalo na prstima tragove baruta, što bi značilo da su nedavno pucali iz vatrenog oružja. 'To je prvi put u mojoj pprofesionalnoj karijeri da sam čula da se parafinski test koristi za pronalaženje tragova baruta.' Dr Ranta je još rekla da je test razvijen još tridesetih godina prošlog veka, ali da je odbačen 1968. jer je utvrđeno da 'nema naučnu vrednost.' Parafinski test je još u širokoj upotrebi u Srbiji, gde ljudi čak bivaju osuđeni na osnovu njegovih rezultata.

U unakrsnom ispitivanju, Milošević je optužio Dr Rantu za učešće u NATO/OEBS/OVK zaveri insceniranja zločina da bi se opravdala NATO intervencija protiv Srbije. Takođe je doveo u pitanje njene zaključke, s obzirom na to da je njen tim izašao na teren deset meseci nakon zločina, a da je poprište kroz sve to vreme bilo dostupno civilima. Dr Ranta, koja je u svojoj karijeri učestvovala i u arheološkim iskopavanjima, je rekla da fotografije pokazuju da je malo toga promenjeno na poprištu zločina. Njene kolege su uspeli da pronađu metke, fragmente metaka i ljudske ostatke ispod zemlje, i na osnovu toga su eliminisali neke pretpostavke. Oni su u svoj izveštaj uključili rezultate autopsija koje je izvršio srpski tim veštaka, kao i rezultate autopsija koje su sami uradili. Uz to, finski tim je uporedio metke nađene na mestu pogibije i one nađene u telima žrtava, i utvrdili su da se radi o istim mecima. To potvrđuje tezu da su ljudi umrli tamo gde su ubijeni. Dr Ranta je rekla da nema dovoljno informacija da bi mogla da utvrdi da li su meci u žrtve

ispaljeni iz blizine, ili ne, jer se ne podudaraju zaključci balističara koji su to razmatrali.

Osvrćući se na rezultate autopsije iz kojih se vidi da su meci ušli u tela iz različitih uglova i da su neke žrtve pogođene jednim a neke i sa po 16 metaka, Milošević je postavio pitanje da li je na mestu pretpostavka da su svi poginuli u borbi. Dr Ranta je rekla da se iz autopsije ne vidi pod kojim uslovima su ljudi umrli, nego samo uzrok smrti.

Milošević je proveo dosta vremena nastojeći da pokaže da su poginuli bili borci OVK-a. Dr Ranta nije odstupala od svoje tvrdnje da njen tim nije naišao ni na šta što bi upućivalo na zaključak da su ovi ljudi bili išta drugo nego civili. Milošević je pokazao fotografiju groba borca OVK koji je poginuo u Račku 15. januara 1999. Ali, kao što je istakao Sudijaj Mej, nije sporno da su borci OVK-a bili u i oko sela. Prošlog juna je komandant OVK-a, Šukri Bija, izjavio pred sudom da je oko Račka bilo oko 45 boraca. U ranjutarnjem napadu 15. januara, poginulo je između osam i deset boraca OVK-a i osam je ranjeno. Nakon što su pretrpeli tako velike gubitke, albanski borci su se povukli i, poštujući pravila OVK-a, poneli su sa sobom svoje mrtve. Nakon što su se borci povukli, ubijen je 41 meštana. Istraga i izjava Dr Rante odnosile su se na tela dvadeset meštana koja su pronađena u jarku.

Iako Dr Ranta nije mogla da tvrdi da li su oni ubijeni u borbi, ili su smaknuti, čvrsto je tvrdila da je poprište bilo autentično. To bi moralo da prekine teorije zavere, baremo kod onih koji prilagođavaju svoje viđenje realnosti kada dobiju na raspolaganje nove informacije. Takođe je njena izjava značajan za sudije, jer potvrđuje, objašnjava i određuje ono što su rekli raniji svedoci-- preživeli meštani, međunarodni posmatrači i stručnjaci. Sudije su sigurno zadovoljni što su odlučili da pozovu Dr Rantu da svedoči, iako ona nije mogla da im da definitivne odgovore na sva pitanja u vezi toga šta se desilo u Račku. .

Uz to, izuzimajući njegov direktan ličan napad na svedokinju, Miloševićovo unakrsno ispitivanje se uglavnom odnosio na relevantna i značajna pitanja. I to je korisno Pretresnom veću, jer im pomaže da se usresrede na bitne elementne problema. Sa još malo vežbe, Milošević bi mogao da postane sasvim dobar zatvorski advokat.

Location: [Balkans](#)
[Macedonia](#)
[Serbia](#)
[Kosovo](#)

Focus: [Coalition for International Justice \(CIJ\) Trial Reports Archive \(Bos-Hrv-Srp\)](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/specijalista-sudske-medicine-svedoci-da-racak>